

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

SVENSKT NAMN	ENGELSKT NAMN	EV. INTRESSANT FAKTA
DÄGGDJUR		
Afrikansk stäppelefant	<i>African (bush) elephant</i>	<p>Hos den afrikanska elefanten har båda könen horn när de passerat ca 1 års ålder. Elefanter är mycket sociala djur och de lever oftast i grupper om ca 10-20 individer men man har sett (tillfälliga?) grupper på över 1000 individer.</p> <p>Gruppen leds vanligen av en äldre hona och utgörs av hennes döttrar och deras avkomma.</p> <p>I vissa delar av Afrika lever en annan elafantart, skogselefanten <i>forest elephant</i>, som har mindre öron och lever i mindre grupper.</p> <p>Stäppelefanter undviker fuktiga områden för konstant aktivitet eftersom fukten skadar deras fötter om de inte får torka ordentligt emellanåt.</p>
Giraff	<i>Giraffe</i>	<p>Det finns flera underarter av giraff och i Sydafrika lever den sydafrikanska giraffen. Hanar har horn som är hårlösa på spetsen medan honorna har pälstofsar på hornen. Hanar har också ett tredje hornliknande utskott medan honornas motsvarande utskott är mycket mindre.</p> <p>Giraffer blir ofta mörkare med ökad ålder.</p> <p>Girafferna virar sin långa tunga runt grenarna för att dra av löven.</p>
Flodhäst	<i>Hippopotamus "hippo"</i>	<p>Man bör vara försiktig när man har flodhästar i närheten eftersom de generellt är rätt aggressiva och mycket snabbare än folk tror. Statiskt</p>

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

		<p>sett dödar flodhästar fler människor än något annat djur i Afrika.</p> <p>De lever ofta i små grupper med ca 10-12 individer. De är beroende av närheten till vatten men de är inga goda simmare, snarare går de på botten av vattendragen.</p>
Spetsnoshörning (svart noshörning)	<i>Black rhinoceros "Black rhino"</i>	<p>Mycket sällsynt art.</p> <p>Man ser dem oftast som ensamma individer eller i hona-unge konstellationer. Svarta och vita noshörningar har samma färg (trots namnet) men svarta noshörningar har smalare, böjd mun. Huvudet hålls ofta relativt högt.</p> <p>Noshörningar har relativt dålig syn och, i synnerhet svarta noshörningar, kan vara rätt aggressiva. Svarta noshörning är bladätare <i>browsers</i>.</p>
Trubbnoshörning (vit noshörning)	<i>White rhinoceros "White rhino"</i>	<p>Massiv växtätare (herbivor) <i>herbivore</i> med relativt avlångt huvud som ofta hålls relativt lågt. Munnen är bred eftersom trubbnoshörningen är betare. Namnet "white rhino" tros vara grundat i ett språkligt missförstånd där den breda <i>wide</i> munnen skulle beskrivas men misstolkades som en färgbekrivning "<i>white</i>".</p> <p>Noshörningar är mycket utsatta för tjuvskytte och om man fotograferar eller ser en noshörning bör man aldrig uppge djurets position.</p> <p>Noshörningar använder 3-4 ställen som "toaletter" och återkommer generellt till dessa under en längre tidsperiod.</p>
Jordsvin	<i>Aardwark</i>	<p>Liknar en gris med lång svans, åsnelika öron och kraftfulla tassar anpassade för grävning. Jordsvin är viktiga för att kontrollera bestånden av myror och</p>

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

		<p>termiter som utgör huvuddelen av födan. Jordsvinets taxonomi och ursprung är omtvistat, tidigare räknades de som ett primitivt hovdjur.</p>
Grön markatta	<i>Vervet monkey</i>	<p>Gråa, medelstora apor som lever i grupper med upp till 20 individer. De har ett utvecklat system av varningssignaler där olika läten innebär olika predatorer.</p>
Babianer	<i>Baboons</i>	<p>Det lever två arter av babianer i Sydafrika; savannbabian <i>savannah baboon</i> och chacmababian <i>Chacma baboon</i>. Chacmababianen är den största.</p>
(Mindre) bushbaby	<i>Bushbaby</i>	<p>Bushbabies tillhör primatgruppen galagos. I Sydafrika förekommer främst arterna <i>lesser bushbaby</i> och <i>thick tailed bushbaby</i>. Natt- och trädlevande, primärt insektsätande mindre primater med stora ögon och långa bakben som de använder vid förflyttning mellan träden.</p>
Vårtsvin	<i>Warthog</i>	<p>Vårtsvin gräver bohålor i jordhålor. De är viktiga bytesdjur till många predatorer, framför allt stora kattdjur.</p>
Stäppzebra	<i>Plains zebra/Burchells zebra</i>	<p>Lever i familjegrupper. Hanar har smalare ränder på bakspegeln och honor har bredare. Kuriosa är att zebror är olämpliga att rida eller belasta motsvarande på grund av njurarnas placering, rätt högt mot ryggraden.</p>
Afrikansk buffel	<i>African buffalo</i>	<p>Honor har bredare hornkrona än vad hanar har. De kan vara rätt aggressiva, i synnerhet om de försvarar kalvarna. De kan komma upp i 60 km/h när de springer.</p>

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

Svartskäggig/strimmig gnu	<i>Blue wildebeest</i>	Ett av Afrikas vanligaste, större bytesdjur. Migrationen som gnuerna gör årligen i Serengeti National Park i Tanzania är en av djurvärldens mest omfattande vandringar. Gnuer är rena betare och de äter endast gräs som är kortare än ca 15 cm.
Springbock	<i>Springbuck</i>	Sydafrikas nationaldjur och Rugbylandslagets symbol. Inte lika vanliga som impala i Kruger. De lever i stora hjordar. De kan hoppa ca 2 meter rakt upp i luften.
Kudu	<i>(Greater) kudu</i>	Symbol för Krugers national park. En av Afrikas största antiloper.
Buskbock	<i>Bushuck</i>	Små antiloper som lever solitärt eller i par.
Nyala	<i>Nyala</i>	Rätt lika buskbockar men något större. Mycket skygga.
Eland/älgantilop	<i>Common eland</i>	Afrikas största antilop, hanar kan väga upp till 1 ton. Nomadiskt (vandrande) levnadssätt.
Sabelantilop	<i>Sable antelope</i>	Mycket hotad, jagas främst för de stora hornen och för skinnet. Lever i tjocka busksnår och skogspartier och är svåra att observera.
Vattenbock	<i>Waterbuck</i>	Producerar illasmakande feromoner när de är stressade vilket gör att många rovdjur undviker att jaga dem.
Impala	<i>Impala</i>	En medelstor antilop som utgör det viktigaste större bytesdjuret i Sydafrika.
Dykarantiloper	<i>Duiker</i>	<i>Grey duiker</i> är den vanligaste arten och den har flera olika svenska namn, bl a grådykare, savanndykare eller buskdykare
Afrikansk vildkatt	<i>African wild cat</i>	
Leopard	<i>Leopard</i>	
Lejon	<i>Lion</i>	
Gepard	<i>Cheetah</i>	
Serval	<i>Serval</i>	

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

Honungsgrävling	<i>Honey badger</i>	Respektingivande mårddjur som många sydafrikaner drar sig för att konfrontera.
Mungos	<i>Mongoose</i>	Flera arter varav <i>brown mongoose</i> och <i>striped mongoose</i> är viktigast att känna till.
Genett	<i>Genets</i>	Den vanliga genetten tillhör rovdjursfamiljen viverrider/sibetdjur.
Schakaler	<i>Jackals</i>	Flera arter varav <i>black backed jackal</i> and <i>side striped jackal</i> är viktigast att känna till.
Afrikansk vildhund	<i>African wild dog</i>	Mycket hotad art och effektivt rovdjur som lever i familjegrupper som baseras på besläktade hanar.
Hyenor	<i>Hyenas</i>	Vanligast är <i>spotted hyena</i> men även <i>brown hyena</i> är viktig.
Piggsvin	<i>Porcupine</i>	
FÅGLAR		
Kohäger	<i>Cattle egret</i>	Syns ofta tillsammans med bufflar eller gnuer.
Grå häger	<i>Grey heron</i>	
Helig ibis	<i>African sacred ibis</i>	
Afrikansk ibisstork	<i>Yellow-bird stork</i>	
Maraboustork	<i>Marabou stork</i>	
Struts	<i>Ostrich</i>	Världens största fågel. Strutsar kan inte flyga men springer snabbt och kan nå en hastighet på 70 km/h. En vuxen struts kan bli 2,5 m hög och väga ca 120 kg. Hanarna är svarta och vita och honorna är brunspräckliga.
Sekreterarfågel	<i>Secretary bird</i>	Har ett mycket distinkt utseende och skulle kunna beskrivas som ett en kombination av rovfågel och stork. De syns ofta i öppet landskap där de jagar ormar, ödlor och gnagare.
Grå krontrana	<i>Grey crowned crane</i>	Sydafrikas nationalfågel. Hotad art.
Nilgås	<i>Egyptian goose</i>	
Pärlehöns	<i>Guineafowls</i>	
Örngam	<i>Lappet-face vulture</i>	Områdets största gamart.

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

		<p>Arten är lätt att känna igen på det rosa ansiktet och den stora näbben.</p> <p>Man ser dem ofta i par. De är ofta först vid ett dött djur och dominerar andra gamar på plats.</p>
Vitryggad gam	<i>White-backed vulture</i>	Har en lång, nästan kal, hals.
Skrikhavsörn	<i>African fish eagle</i>	<p>En av Afrikas vanligaste örnarter.</p> <p>Lätt att känna igen med brun kropp samt vitt huvud och bröst.</p>
Stridshavsörn	<i>Martial eagle</i>	Regionens största örnart med ett vingspann på 195-260 cm.
Kronörn	<i>African crowned eagle</i>	
Klippörn	<i>Verreaux's eagle</i>	Stor, svartaktig örn. Under flykt framträder en teckning som liknar ett vitt kors på ryggen.
Näshornsfåglar	<i>Hornbills</i>	Viktiga arter är <i>Southern yellow billed hornbill</i> , <i>redbilled hornbill</i> , <i>grand hornbill</i> , <i>trumpeter hornbill</i> .
REPTILER		
Nilkrokodil	<i>Nile crocodile</i>	
Pufform	<i>Puff adder</i>	<p>En huggormsart.</p> <p>Den giftorm i Afrika som dödar flest människor eftersom den har stort utbredningsområde, är vanligt förekommande, har ett högst potent blod- och vävnadsförstörande gift och är tämligen bitbenägen.</p>
Mullvadssnok	<i>Mole snake</i>	Ogiftig snok
Svart mamba	<i>Black mamba</i>	<p>Giftsnok med kraftigt nervgift. Afrikaner har mycket stor respekt för den ökända svarta mamban</p> <p>Är tämligen stor och mycket snabb. Grå i färgen men namnet har den fått efter den svarta munhålan som den uppvisar när den känner sig hotad.</p>
Grön mamba	<i>Green mamba</i>	Nära släkt med den svarta mamban men den är slankare och kortare. Främst trädlevande.
Kobror	<i>Cobras</i>	De viktigaste arterna att känna till är <i>Mozambique</i>

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

		<i>spitting cobra, cape cobra</i> and <i>rinkhals</i>
Boomslang	<i>Boomslang</i>	Huvudsakligen trädlevande giftormar med huvudsakligen blod- och vävnadsföroämmande. Giftet är relativt långsamverkande men mycket potent.
Afrikansk klippyton	<i>African rock python</i>	En av världens längsta ormar. Ogiftig men mycket kraftfull och respektingivande.
Nilvaran	<i>Water (nile) monitor/legavaan</i>	
Leopardsköldpadda	<i>Leopard tortoise</i>	
VÄXTER		
Jackarandaträd	<i>Jackaranda tree</i>	Invasiv art från Australien med otroligt vackra blåviolettera blommor. Det är olagligt att plantera nya plantor.
Akaciaträd	<i>Akacia (karoo) tree</i>	Akacia är mycket vanliga i Sydafrika. <i>Akacia karoo</i> är en inhemsk art som blommar med gula blommor i november-december. De tillhör legymväxterna, samma grupp som ärtväxterna. Löven är mycket näringsrika men buskarna har mycket kraftiga taggar som skydd mot betning. De lever ofta i symbios med myror som ytterligare skydd mot betning. Rötterna har kvävefixeringssystem. En speciell art av akacia kallas för <i>fever tree</i> . Trädet attraherar myggor och tsetseflugor. De första upptäcksresanden sov ofta under träden och fick då sömnsjuka.
Amuralaträd	<i>Marula tree</i>	Frukten används för att framställa den populära, sydafrikanska likören Amarula. Barken kan användas mot exempelvis blåsor och som malariaprofylax. Man kan utvinna vatten från rötterna om man är i nödläge i naturen. Trädet används även som timmer men det är

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

		inte särskilt effektivt eftersom trädet är mycket långsamväxande. Apor, elefanter, piggsvin och olika allätare äter frukten som är rik på antioxidanter och vitamin C.
Gräs	<i>Grass</i>	Det kan vara bra att kunna identifiera några vanliga och ekologiskt viktiga gräsarter, t ex <i>wild oats grass/red grass, buffalo grass</i> and <i>finger grass</i> . I Sydafrika använder man talspråket <i>sedges have wedges</i> , d.v.s. halvgräs är här triangulär form. Gräs <i>grass</i> är rundade.

Arterna som anges ovan ska betraktas som exempel på vanliga arter eller arter av speciellt intresse som kan förekomma i aktuell region i Sydafrika. Elever som gör APL i området får gärna bekanta sig med namn och utseende för att få ut mer av sin APL och sitt besök i Sydafrika.

Andra djurgrupper som kan vara bra att kunna på engelska:

- Bat - fladdermus
- Fox – räv
- Hare – hare
- Hedgehog – igelkotte
- Meerkat/suricate - surikat
- Mole rat – blindråtta/mullvadsråtta/nakenråtta
- Polecat - skunk
- Rabbit - kanin
- Shrew - näbbmus
- Squirrel – ekorre

- Bee-eater – biätare
- Buzzard – vråk
- Chat - stenskvätta
- Comorant – skarv
- Crow - kråka
- Cucko – hök
- Darter – ormhalsfågel
- Duck – anka
- Falcon – falk
- Flycatcher – flugsnappare
- Go-away-bird/turaco – turako
- Goose – gås
- Grebe – dopping
- Gull – mås
- Kite – glada
- Lapwing – tofsvipa

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

- Lark – lärka
 - Owl - uggle/uv
 - Pigeon – duva
 - Quail – vaktel
 - Raven – korp
 - Roller – blåkråka
 - Scrub-robin – näktergal
 - Sparrow/bunting – sparv
 - Starling – stare
 - Swallow/martin – svala
 - Swift – seglarfåglar
 - Tern – tärna
 - Thrush – trast
 - Tit – mes
 - Warbler – sångare
 - Weaver/quelea – vävarfåglar
 - Woodpecker – hackspett
-
- Agama – agam
 - Chameleon – kameleont
 - Monitor – varan
 - Python – pytonorm
 - Viper/adder – huggorm
 - Tortoise – landsköldpadda
 - Turtle – vattensköldpadda
-
- Toad – padda
 - Frog – groda
-
- Ground beetles – jordlöpare (skalbaggar)
 - Dung beetles – dyngbaggar
 - Grasshoppers and cikadas – gräshoppor och cikador
 - Ants and termites – myror och termiter
 - Antlions - myrlejon
 - Bees and wasps – bin och steklar
 - Spiders and scorpions – spindlar och skorpioner
 - Millipeds - tusenfotingar

Lite ekologiska begrepp

Savannah har ofta en del träd men trädkronorna överlappar inte varandra. Savannens karaktär bibehålls och regleras bland annat genom betare, eld och elefanter. Växterna överlever bränder genom sina rötter.

I Sydafrika är grässavann vanligt, vilket kan beskrivas som trädlöst, gräsbevuxet stäppland. Man brukar skilja på grässtäpp och buskstäpp. Begreppet *thickets* beskriver den karaktäristiska, relativt täta sydafrikanska buskmiljön. På *grasslands* växer endast gräs. Elefanterna påverkar sin omgivning i hög grad och ekologin och artsammansättningen i olika områden berörs av elefantpopulationens densitet i regionen vid en given tidpunkt.

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

Betare *grazers* äter generellt endast gräs medan bladätare *browsers* äter tunna grenar, skott, blad, vissa örter och blommor.

När man inventerar vilt i Afrika använder man sig ofta av följande födokategorier.

Bulk grazers

- Djur som betar ca 2 cm över marken
- Gräsätare
- Munnens och käkarnas anatomi gör att de inte kan beta precis vid marken
- Använder tungan för att dra loss gräs

Selective grazers

- Betar närmare marken än *bulk grazers*
- Betar med hjälp av tänderna
- En (för) hög koncentration av dessa betare kan vara negativ för naturen eftersom intensiv, låg betning kan hindra etablering av perenna grässorter

Mixed feeders

- Mellanting av betarna ovan och bladätare
- Äter både gräs och löv
- Eftersom de är bredare i sitt födoval har de lättare att anpassa sig till förändringar i naturen, t ex torka och regnsåsong
- Elefanter är exempel på mycket framgångsrika *mixed feeders*

Browsers

- Lövätare
- Kan äta gräs och örter under extrema klimatförhållanden
- Mycket rörliga läppar som de använder för att slita bort löv från buskar och träd

Växterna skyddar sig från betning med hjälp av bl a tanniner "garvsyra" *tanins*, taggar *thorns* och genom att leva i symbios med myror *ants*.

I Sydafrika arbetar man mycket med att hägna privat mark och för att skydda mot betning. Om ett område innehåller stora kattdjur (förutom leopard som är svår att inhägna) ser man ofta dubbla rovdjursstängsel.

Djuren har olika sätt att försöka ta sig förbi stängsel och för att begränsa insatsen är det bra att känna till vilken/vilka djurart/-er man eventuellt eftersträvar att ute-/instänga.

Exempel på arter som generellt hoppar över stängsel: kudu, vattenbock och impala.

Exempel på arter som generellt försöker gräva sig under eller ta sig igenom stängsel: vårtsvin och dykarantiloper.

Exempel på arter som bryter sig igenom stängsel: giraff och elefant.

The Big, Little, Shy, Ugly and Impossible 5

The Big 5 (namnet kommer ifrån att dessa djur var farliga och de mest svårskjutna bland storviltet i Afrika, det är inte korrelerat (endast) till deras storlek)

- Lejon *lion*
- Leopard *leopard*
- Buffel *buffalo*
- Noshörning *rhino*
- Elefant *elephant*

Ibland talar man om The Big 7 och då inkluderas även vithaj *white shark* och sydkapare *southern right whale*.

FAUNA OCH FLORA I SYDAFRIKA

The Ugly 5 (namnet kommer från att det är fem "okarismatiska", och ofta lite illa sedda, arter)

- Hyena *hyena*
- Gnu *wildebeest*
- Gam *vulture*
- Vårtsvin *wart hog*
- Maraboustork *marabou stork*

The Little 5 (namnet kommer från att guider och biologer vill uppmärksamma några mindre, skygga djur i Afrika)

- Myrlejon *antlion*
- Leopardköldpadda *leopard tortoise*
- Elefantnäbbmus *elephant shrew*
- Noshornsbagge *rhino beetle*
- Rödnäbbad buffelvävare *buffalo weaver*

The Shy 5 (namnet kommer ifrån att dessa djur är ytterst svårupptäckta ute i naturen)

- Surikat *meerkat*
- Jordsvin *aardvark*
- Piggsvin *porcupine*
- Jordvarg *aardwolf*
- Öronhund *bat-eared fox*

The Impossible 5 (mycket sällsynta djur som är ytterst svåra att se)

- Jordsvin *aardvark*
- Leopard *leopard*
- Myrkotte *pangolin*
- Flodkanin *riverine rabbit*
- Vitt lejon *white lion (wild)*